

A méltányosság értelmezése és megadásának feltételei

BME VIK Tanulmányi Bizottság

2007. március 29.

A méltányosságra (és a kivételes kezelésre) vonatkozó pontok azért kerültek a szabályzatokba, mert – noha a szabályok az esetek nagy részében alkalmazhatók – az élet olyan bonyolult helyzeteket eredményezhet, melyek szabályokkal nemigen kezelhetők, viszont egy ésszerűen eljáró bizottság a körülmények gondos mérlegelésével igazságos(abb) döntést hozhat. A magyar nyelv kifejező: a *méltánylandó* szempont a szabályokon túlmenő, de mérlegelendő szempontot jelent. Ez tehát a kivételkezelés: a szabályzatokban leírt esetekbe be nem férő helyzetekről szól.

Ennek megfelelően a méltányossági kérelem akkor helyénvaló és értékelendő, ha a szabályokon *kívül eső* szempontok merülnek fel. Ennek valószínűleg megfelel például: a tanulást hosszabb ideig (hetekig) akadályozó baleset vagy súlyos betegség, családi tragédia, hirtelen megváltozott nehéz helyzet, előre nem látható és ezért nem kivédhető körülmény. Nem külön méltánylandó szempont önmagában a tanulmányi elmaradás, az ebből származó megnövekedő tanulmányi idő, az ösztöndíj vagy kollégiumi hely elvesztése, tanulmányi szerződés megsértése, tanulás mellett végzett munka tanulásra gyakorolt hatása, stb. *Kérjük, hogy a kérelem beadásakor erre mindenki legyen figyelemmel. A kérelemben ki-ki írja le a Tanulmányi Bizottság számára értékelhető formában, hogy mi indokolja a méltányosságot, és a felsorolt tényeket igazolja valamilyen ellenőrizhető formában (kórházi zárójelentés másolata, stb.).* Arra gondoljanak, hogy a TB nem nyomozó szerv: amit a kérvényező nem vagy nem érthetően ír le, azt a TB várhatóan nem tudja mérlegelni. A bizottság megfontolja a „bocsánat, nem vettem észre, pedig kellett volna” típusú kérelmeket is, de csak akkor, ha teljesítése nem okoz másnak hátrányt (például szakiránybesorolásnál a késve beadott besorolási kérvény elfogadása a határidőt betartókat hátrébb sorolná), és a teljesítés nem jár túl nagy felfordulással illetve többletmunkával, és ilyenkor az egyszerű méltányossági lehetőség is elvész.

A TVSz szövege (23. § Méltányosság gyakorlása és esélyegyenlőség biztosítása (1)) úgy értendő, hogy a végzettséghez tartozó teljesítés nem engedhető el (pl. vizsga adott tárgyból), de nem tiltja esetleges teljesítési lehetőségnek a TVSz előírásain túlmenő biztosítását. Nem lehet felmentést adni szolgáltatáshoz tartozó ellenérték befizetése alól (például kollégiumi díj elengedése, oklevél-kiállítási díj elengedése, térítéses képzésben résztvevő térítési díjának elengedése, stb.), de az ésszerűség határain belül – alapos indokkal – a befizetési feltételek enyhíthetők (részfizetés, határidő-módosítás). Ez a lehetőség azonban általában nem a szociális ösztöndíj helyettesítésére szolgál – a szociális ösztöndíjnak megvan a saját helye és módja.

A 15. § (Vizsgák és szigorlatok rendje) (8) szerinti halasztott vizsga lehetősége világosan csak „különösen indokolt esetben” adható meg. Ez hasonló a méltányossághoz, de nem „használja el” a méltányosság lehetőségét. A megfelelő indok NEM el nem ért lehetőséget jelent (szakirányba kerülés, ösztöndíj, stb.), hanem előre nem látható, általában önhibán kívüli nehézséget, mely a vizsgateljesítést megakadályozta.

A formailag megfelelő kérvény önmagában nem jelent automatikus elfogadást. A Tanulmányi Bizottság igyekszik a rendelkezésére álló teljes információt mérlegelni. Ezért fontos az összes ide tartozó körülmény megadása. Ugyanakkor a TB-nek kötelessége azt is figyelembe venni, hogy döntésével semmiképpen ne vezesse félre a kérvényezőt. Ezért irreális elképzeléseket (eddig nehezen teljesítő hallgató tanulmányi eredményének hirtelen megjavulása, időben egybe-

eső vizsgák teljesítése, időben ütköző tárgyak felvétele, stb.) a TB nem támogathat. Teljesíthetetlen feltételek kitűzése vagy engedélyezése becsapná a kérvényezőt.

A *kedvezményes tanulmányi rend* szintén a méltányossághoz hasonló, de nem a különleges nehézségek elhárítására, hanem jövőbeli plusz teljesítmény támogatására szolgál, figyelembe véve az eddigi tanulmányi eredményt és egyéb teljesítményt (egyéni tanulmányi rendet akkor érdemes adni, ha haszna az eddigi teljesítmény alapján vélelmezhető, és a kitűzött célt támogatja). A TVSZ világosan fogalmaz: „... kiváló tanulmányi eredménye, részképzésben, párhuzamos képzésben való részvétele, vagy jó tanulmányi eredménye esetén közösségi, szociális és egészségügyi indokai, élsportereménye alapján.” A kiváló illetve jó tanulmányi eredmény nincsen definiálva, vagyis a bizottság mérlegelésére van bízva. A BME VIK-en ezt a következőképpen értelmezzük:

- Kiváló: kumulált tanulmányi átlag > 4,5
- Jó: kumulált tanulmányi átlag: > 3,5

Külföldi részképzés esetén a gyengébb tanulmányi átlag nem kizáró ok.

Jogszabály-kivonatok

Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

23. §

Méltányosság gyakorlása

- (1) A képzés során egy esetben a hallgató méltányossági alapon mentességet kérhet a TVSZ egyes rendelkezései alól. Tantervben szereplő követelmény alól felmentés nem adható, de a teljesítés módja egyénre szabható.
- (2) A kérvényt a KTB bírálja el. A KTB által első fokon hozott határozat ellen a hallgató annak kézhezvételétől (tudomására hozásától) számított 15 napon belül fellebbezéssel élhet. A fellebbezésnek – amennyiben ez lehetséges – halasztó hatálya van. A másodfokú hatáskört a dékán gyakorolja. A dékáni döntés határideje a fellebbezés kézhezvételétől számított 8 nap. A másodfokú határozattal szemben fellebbezésnek helye nincs.
- (3) A méltányosságon alapuló határozatban utalni kell arra, hogy a továbbiakban méltányossági alapon kedvezmény nem adható.
- (4) A BME fogyatékossgal élő hallgatóinak tanulmányi esélyegyenlőségét biztosító feltételekről külön szabályzat rendelkezik.

2. §

A tanulmányi ügyekben eljáró bizottságok és személyek

- (1) A hallgatók tanulmányi és vizsgaügyeiben a Kari Tanulmányi Bizottság (továbbiakban KTB) jár el.
- (3) A KTB jogköre az alábbiakra terjed ki:
  - a.) utólagos passzív félévre vonatkozó kérelmek elbírálása a 3. § (4) szerint;
  - e.) utólagos tantárgyfelvétel, illetve leadás engedélyezése a 7. § (4) szerint;
  - h.) a vizsgarenddel kapcsolatban érkezett panaszok elbírálása a Kari Hallgatói Képviselőlet (továbbiakban KHK) egyetértésével a 15. § (4) szerint;

- i.) vizsga engedélyezése a *vizsgaidőszakon* kívüli időpontban különösen indokolt esetben a 15. § (8) alapján;
  - j.) *kedvezményes tanulmányi rend* engedélyezése a 19. § szerint;
  - k.) méltányosság gyakorlása a 23. § szerint;
  - o.) döntés minden olyan tanulmányokkal kapcsolatos kérdésben, amelyről a TVSZ vagy más szabályzat nem rendelkezik.
- (4) Bármely hallgató vagy oktató a KHK-n, illetve a tanszékvezetőn keresztül a KTB intézkedését kérheti, ha véleménye szerint valamely tanulmányi ügy intézése nem a TVSZ-nek megfelelően történt.
- (6) A KTB átruházhatja (3) szerinti hatáskörét az oktatási dékánhelyettesre, aki ezen időszakban a KTB hatáskörébe tartozó kérdésekben döntéseit a KHK elnökének egyetértésével hozza. Döntés hiányában a KTB jár el.

15. §

A vizsgák és szigorlatok rendje

- (8) A hallgató, kérelmére, különösen indokolt esetben, a KTB döntése alapján a *vizsgaidőszakon* kívül is – de legkésőbb a következő félév *szorgalmi időszakának* kezdetéig – tehet vizsgát. Az ilyen vizsgát a *vizsgaidőszakban* tett vizsgának kell tekinteni. *Vizsgaidőszakon* kívül csak névre szóló engedéllyel rendelkező hallgató tehet vizsgát. Az 1. § (2) a.) szerinti képzésekre járó hallgatók az általuk felvett 1. § (2) b.) szerinti képzés mintatantervéhez tartozó tantárgyak vizsgaalkalmain az 1. § (2) b.) szerinti képzésre járó hallgatókkal azonos feltételekkel vehetnek részt.

19. §

Kedvezményes tanulmányi rend

- (1) *Kedvezményes tanulmányi rendet* engedélyezhet a KTB a hallgatónak erre vonatkozóan beadott kérelmére
- a.) kiváló tanulmányi eredménye;
  - b.) részképzésben, párhuzamos képzésben való részvétele;
  - c.) közösségi, szociális és egészségügyi indokai, szakmai eredményei, élsportereredménye alapján.
- (2) A *kedvezményes tanulmányi rend* feltételeit előzetesen írásban kell a hallgató számára megadni.
- (3) A *kedvezményes tanulmányi rend* adott időszakra szól. A kedvezmények a felvett tantárgyak keretében teljesítendő feladatok és a továbbhaladáshoz (előzetes követelmények teljesítése, *diplomamunka/szakedolgozat*-készítés elkezdése, záróvizsgára bocsátás stb.) szükséges kritériumok teljesítése alól nem mentesítenek.

Képzési Kódex:

6.5 A tanulmányi munka mennyiségi és minőségi ellenőrzése egyetemi szabályzat alapján:

- (1) *A hallgató tanulmányi munkájának mennyiségét az adott félévben vagy a tanulmányok kezdetétől megszerzett kreditpontok száma mutatja.*
- (2) *A tanulmányi munka minőségét a kreditpontokkal súlyozott tanulmányi átlag adja.*

$$\text{Súlyozott átlag} = \Sigma(\text{kreditpont} \times \text{éremjegy}) / \text{összes kreditpont}$$

A súlyozott átlag megadható a hallgató által az adott félévben megszerzett, valamint az összes kreditpontjára (kumulált átlag). (megjegyzés: ez más néven a görgetett tanulmányi átlag - KI)

(3) A tanulmányi munka mennyiségi és minőségi értékelésére szolgál az ösztöndíjindex.

$$\text{Ösztöndíjindex} = \Sigma(\text{kreditpont} \times \text{éremjegy}) / 30$$

Az ösztöndíjindex egy félévre vonatkozik.